

**VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARYBOS
2021 M. SPALIO 25 D. POSĖDŽIO
PROTOKOLAS**

2021 m.   d. Nr.
Vilnius

Laikas: 10.00 val.
Posėdis nuotoliniu būdu

Vartotojų teisių apsaugos taryboje (toliau – Taryba) dalyvavo:

TARYBOS NARIAI:

1. Jurga Greičienė – Lietuvos Respublikos teisingumo viceministrė (Tarybos pirmininkė);
2. Alvita Armanavičienė – Nacionalinės vartotojų konfederacijos viceprezidentė, laikinai einanti prezidentės pareigas;
3. Arvydas Balčius – Nacionalinės vartotojų konfederacijos patarėjas teisės klausimais;
4. Kristina Engeldardt-Tkačuk – Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos Vartotojų teisių gynimo ir informavimo skyriaus vedėja;
5. Eglė Kybartienė – Vartotojų aljanso prezidentė;
6. Genius Lukošius – Lietuvos transporto saugos administracijos direktorius;
7. Vilija Sipaitė – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė;
8. Aleksandras Tiaškevičius – Lietuvos savivaldybių asociacijos direktoriaus pavaduotojas;
9. Neringa Ulbaitė – Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktorė.

KITI DALYVIAI:

Inga Žilienė – Lietuvos Respublikos energetikos viceministrė;
Rimantas Zabarauskas – Nacionalinės vartotojų konfederacijos atstovas;
Kęstutis Kupšys – Vartotojų aljanso viceprezidentas;
Asta Godienė – Teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupės vyresnioji patarėja;
Algis Baležentis – Teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupės vyresnysis patarėjas;
Rosita Pletienė – Teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupės patarėja;
Rūta Merkevičiūtė – Lietuvos banko Finansų rinkos priežiūros tarnybos Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros departamento direktorė;
Edvinas Pabrinkis – Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos kancleris;
Lora Gogelytė – Finansų ministerijos Finansų rinkos politikos departamento vyresnioji patarėja;
Ieva Vaštakaitė – Finansų ministerijos Finansų rinkos politikos departamento Kapitalo rinkų skyriaus vyr. specialistė;
Evelina Gruzdienė – Vartotojų aljanso atstovė.

DARBOTVARKĖ:

1. Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.
2. Energijos kainų augimo amortizavimo priemonių paketo pristatymas.
3. Optimalus numatomo įgaliotųjų vartotojų asociacijų finansavimo paskirstymas 2022 m.
4. Dėl grupės vartotojų interesų gynimo teismuose tobulinimo (atstovavimo išlaidų priteisimo vartotojų asociacijoms).
5. Kiti klausimai:
  - 5.1. ES teisėkūros iniciatyvų apžvalga;
  - 5.2. Tarybos narių vykdomų veiklų, projektų rezultatų pristatymas, informacija apie aktualijas, kvietimai bendradarbiauti ir kt.

1. SVARSTYTA. Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

J. Greičienė pristatė posėdžio darbotvarkę.

NUTARTA.

Pritarti posėdžio darbotvarkę.

2. SVARSTYTA. Energijos kainų augimo amortizavimo priemonių paketo pristatymas.

Energetikos viceministrė I. Žilienė informavo, kad Energetikos ministerija parengė įstatymų projektų paketą (*Gamtinių dujų, Elektros energetikos, Energijos išteklių rinkos ir Šilumos ūkio įstatymų pakeitimų įstatymų projektus*). Kartu pažymėjo, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija taip pat yra numačiusi priemonių, kuriomis išplečiamas vartotojų skaičius, galėsiantis gauti kompensacijas už šildymą. Kompensacijas galės gauti ne tik tie, kurie šildosi centralizuotai tiekiamu šilumos būdu, bet ir tie, kurie naudoja kitus šildymo būdus. Vadinasi, pritaikomas technologinio neutralumo principas.

Įstatymų projektų paketą Vyriausybė pateikė Seimui. Jam jau pritarta Ekonomikos komitete, kiti komitetai taip pat pastabų neturėjo. Pažymėjo, kad dėl šio įstatymų projektų paketo 2021 m. lapkričio 4 d. turėtų būti balsuojama Seime.

I. Žilienė atkreipė dėmesį, jog žaliavų kainos auga visame pasaulyje, Europoje taip pat. Gamtinių dujų didmeninė kaina yra ta, kuria prekiaujama TTF biržoje, Get Baltic biržoje. Lietuva taip pat gauna dujas per suskystintų dujų terminalą. Didmeninių kainų augimui turi įtakos popandeminis laikotarpis, suaktyvėjusi gamyba ir vartojimas, t. y. išaugusi paklausa. Kartu pažymėjo, kad atsigavo Azijos rinkos, jos deklaruoja perėjimą prie žaliojo kurso, tai reiškia, kad atsisako anglies kaip energetinio kuro, pereina prie gamtinių dujų, mažiau taršaus kuro. Vakarų Europoje situacija panaši. Be to, Gazprom 30 proc. sumažino dujų tiekimą Vakarų Europai. Galimai tam tikra spaudimo priemonė dėl „Nord Stream 2“ projekto procesų, nes šiuo metu vyksta Vokietijoje sertifikavimas. Kas gerai Lietuvai, kad turime prieigą prie visų gamtinių dujų kaip žaliavos tiekimo šaltinių, todėl dujų tiekimo sumažėjimas iš Gazprom nedaro įtakos poreikio patenkinimui.

I. Žilienė paminėjo, kad kylant dujų kainoms, atitinkamai kyla ir elektros kainos. Todėl įstatymų projektai parengti reaguojant į susidariusią situaciją tarptautinėse ir regioninėse energijos išteklių rinkose ir siekiant skubiai pakeisti galiojančią teisinę reglamentavimą, užtikrinant svarbius visuomenės ir valstybės interesus ir siekiant išvengti itin ženklaus energijos ir energijos išteklių kainų augimo šalies gyventojams trumpuoju laikotarpiu ir su tuo susijusių neigiamų pasekmių, tokių kaip šalies gyventojų energetinio skurdo didėjimas.

I. Žilienė pažymėjo, kad Elektros energetikos įstatymo pakeitimo įstatyme numatyta:

- Galimybė elektros papildomą dedamąją prie persiuntimo paslaugos kainos elektros buitiniams vartotojams išdėstyti ilgesniam laikotarpiui – iki 2027 m. pabaigos, o ne iki 2025 m., kaip yra numatyta galiojančiame reguliavime. Per ilgesnį laikotarpį išdėstant elektros kainų augimą, persiuntimo paslaugos kaina turėtų mažėti visiems buitiniams vartotojams. Greičiausiai šios priemonės nereikės aktyvuoti šiais metais, nes reguliuotojas šiomet baigia suskaičiuoti visas dedamąsias. Kaip VERT informavo, kad buitiniams vartotojams kainos neturėtų didėti daugiau kaip 20 proc.

- Pailginti elektros rinkos liberalizavimo II etapo terminą ir numatyti, kad visuomeninis tiekimas elektros rinkos liberalizavimo II etapo buitiniams vartotojams bus nutrauktas ne 2022 m. sausio 1 d., bet 2022 m. liepos 1 d. Buitiniai vartotojai galės neskubėdami priimti racionalius sprendimus dėl labiausiai jų poreikius atitinkančio nepriklausomo tiekėjo pasirinkimo, tai taip pat leis išvengti galimų nepriklausomų tiekėjų klaidų ir galimo vartotojų nepasitenkinimo nepriklausomais tiekėjais. Galutinė liberalizavimo data nėra keičiama. Dar nepasirinkę apie 500 tūkst. vartotojų iš 800 tūkst. vartotojų.

- Nepriklausomi tiekėjai turės informuoti II liberalizavimo etapo vartotojus, su kuriais yra sudarytos sutartys, apie jų galimybę gauti visuomeninį tiekimą iki 2022 m. metų liepos 1 d. Nepaisant to, kad yra sudaryta sutartis, galės grįžti į visuomeninį tiekimą. Žinoma, šiuo atveju įsijungia Civilinio kodekso nuostatos dėl sutarčių nutraukimo sąlygų. Vartotojus, kurių sutartys dar neįsigaliojo (įsigalios 2022 m. sausio 1 d.), nepriklausomas tiekėjas turės informuoti apie tokių sutarčių vėlesnį įsigaliojimą, t. y. nuo 2022 m. liepos 1 d. Tačiau, jei vartotojas nesutiks, sutartys įsigalios 2022 m. sausio 1 d.

I. Žilienė taip pat pažymėjo, kad buitiniams vartotojams gamtinių dujų kainos reguliuojamos, komerciniams vartotojams galutinės kainos nėra reguliuojamos. Čia lygiai taip pat, išdėliojama iki 5 metų, tik reguliuotojas galės spręsti dėl konkretaus termino (ar per 2 ar per 3 metus). Vartotojai, kurie

naudoja tik viryklei (maisto ruošimui), tai sąskaitos dydis nebus ženkliai didesnis, bet gyventojams, kurie naudoja dujas šildymui, kainų pokytis bus didesnis. Bet tam numatytos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonės socialiai pažeidžiamiems vartotojams.

Gamtinių dujų įstatymo pakeitimo įstatymo projekte numatyta ir daugiau pakeitimų, kurie labiau susiję su įmonėmis.

I. Žilienė taip pat pažymėjo, kad šilumos kainos nustatomos atskirose savivaldybėse. Yra savivaldybių, kuriose kainų augimas nesieks 10 proc. Didžiausią poveikį pajus vilniečiai, kadangi dar naudojama ne mažai dujinių pajėgumų šilumos gamybai. Tačiau nepasiektas 2012 m. kainų lygis. Žinoma, biokuro kainos taip pat kyla, Energetikos ministerija dirba su Aplinkos ministerija, Valstybine miškų urėdija, kad didėtų biokuro pasiūla ir taip galėtų mažėti jo kaina.

Taip pat aktualūs klausimai dėl šilumos punktų priežiūros, renovacijos, daugiabučių vidaus inžinerinių tinklų atnaujinimo. Gyventojai, kurie gyvena naujesnės statybos namuose, nepajus didelių kainų pokyčių. Žinoma, renovacijos tempai nėra pakankami, tačiau tikimasi, kad kompleksinės priemonės su laiku padės išvengti kainų augimo.

R. Zabarauskas pastebėjo, kad kainų augimui negalime daryti įtakos, tačiau dauguma daugiabučių (net apie 80 proc.) dar vis neturi termostatų ant radiatorių, nekalbant jau apie žaliąjį kursą. Kėlė klausimą dėl šilumos punktų, kur priemonės tiems punktams sureguliuoti. Atkreipė dėmesį, jog Energetikos ministerija anksčiau turėjo fondą, skirtą vartotojų teisių gynimui, dabar jo neliko. Reikėtų susitarti ir vartotojų gynimui skirtas lėšas iš Teisingumo ministerijos perduoti Energetikos ministerijai.

J. Greičienė paklausė, kada pradės veikti kompetencijų centras.

I. Žilienė atsakė, kad reikia spręsti namų administratorių klausimą, tariasi su Aplinkos ministerija ekspertiniu lygmeniu, bus teikiami jau konkretūs pasiūlymai. Mažajai renovacijai reikėtų taikyti paprastesnius reikalavimus, finansavimo modeliai taip pat turėtų būti paprastesni. Steigia Energetinio efektyvumo kompetencijų centrą, kad kompetencijos būtų perduodamos daugiabučių namams ir jiems būtų paprastesni renovavimo procesai. Kitų metų pirmąjį ketvirtį turėtų pradėti pilnai veikti Energetinio efektyvumo kompetencijų centras.

A. Armanavičienė pabrėžė, kad vartotojų asociacijos gali būti naudingos partnerės, bet turėtų būti įgalintos. Vartotojams informuoti reikalingi pajėgumai.

I. Žilienė paminėjo, kad būtų galima pakviesti vartotojų asociacijų atstovus į Rinkos komitetą, kuriame sprendžiamos šios problemos. Dėl finansavimo šią dieną negalėjo atsakyti. Kartu atkreipė dėmesį, jog Vartotojų aljansas apmoko energetinius konsultantus savivaldybėse bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, gal būtų galima ieškoti bendradarbiavimo galimybių.

J. Greičienė apibendrindama klausimą paminėjo, kad energetikos sritis vartotojams aktuali ir reikšminga. Teisingumo ministerija planavo įtraukti ir VERT atstovo pristatymą, bet 2021 m. spalio mėnuo per ankstyvas, reguliuojamas elektros ir dujų kainas planuojama patvirtinti tik lapkričio pabaigoje. Tiek renovacijos, tiek kitus aspektus planuosime aptarti kituose Tarybos susitikimuose.

I. Žilienė paminėjo, kad bus galima kitais metais pristatyti piliečių energetinių bendruomenių kūrimo, energetikos aktyvių vartotojų klausimus, siekiant paaiškinti, kaip būtų galima mažinti energetinį skurdą.

3. SVARSTYTA. Optimalus numatomo įgaliotųjų vartotojų asociacijų finansavimo paskirstymas 2022 m.

J. Greičienė informavo, kad pagal Įgaliotųjų vartotojų asociacijų išlaidų apmokėjimo ir įgyvendinamų vartotojų apsaugos projektų atrankos bei finansavimo taisyklės (toliau – taisyklės) Taryba kasmet teikia siūlymus dėl optimalaus numatomo įgaliotųjų vartotojų asociacijų finansavimo paskirstymo (procentais) išlaidoms apmokėti ir projektams finansuoti.

Priminė, kad 2021 m. metams buvo nustatytos tokios proporcijos:

- ✓ Bylų išlaidų kompensavimui – 25 proc.
- ✓ Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros veiksmų atlikimui – 25 proc.

✓ Projektams – 50 proc.

J. Greičienė pastebėjo, kad projektai yra ta veiklos sritis, kuri galėtų apimti 2 klausimo pristatymo metu išsakytas iniciatyvas, susijusias su energijos kainomis ir energetiniu efektyvumu. 2022 m. įgaliotosioms vartotojų asociacijoms numatytas 46,3 tūkst. eurų biudžetas. *J. Greičienė* paminėjo, kad ši suma po valstybės biudžeto svarstymo Seime, tikėtina, bus padidinta beveik 10 proc. ir 2022 m. sieks 50 tūkst. eurų.

A. Armanavičienė atkreipė dėmesį, kad 2021 m. metais negavo jokios paramos, parama buvo skirta kitai organizacijai. Pabrėžė, kad svarbu, ką organizacijos daro. Paminėjo, kad atlieka didžiulį darbą dėl grupės ieškinio. Buvo pateikę projektų, kurie nebuvo įvertinti.

J. Greičienė pastebėjo, kad Teisingumo ministerija turi nustatyti tam tikrą sumą įgaliotosioms vartotojų asociacijoms. Projektų šiuo metu nevertiname, jie bus vertinami kitų projektų kontekste pagal taisykles, kai bus pateikti. Pakvietė pateikti pasiūlymų, kaip vertinimo sistemą galima būtų padaryti geresne, efektyvesne, skaidresne. *J. Greičienė* pabrėžė, kad itin svarbus asociacijų indėlis į vartotojų teisių apsaugą ir gynybą, svarbu ieškoti kitų finansavimo galimybių, bet šią dieną svarbu nustatyti finansavimo paskirstymo procentus konkrečioms veikloms.

J. Greičienė informavo, kad praėjusią savaitę Vyriausybė patvirtino Teisingumo sistemos plėtros programą, kurioje taip pat numatyta priemonė stiprinti vartotojų teisių gynimą, tad rengiant priemonės aprašymą bus galima padiskutuoti dėl finansavimo modelio ateityje.

A. Balčius pastebėjo, kad ateityje svarstant klausimus dėl grupės ieškinių, reikėtų morališkai žmonėms padėti, kurie nori ginčyti Vyriausybės sprendimus.

J. Greičienė pažymėjo, kad projektai rengiami visuomenei aktuliais klausimais. Finansavimo modelis nėra labai lankstus, kad būtų galima reaguoti į einamaisiais metais kilusius aktualius klausimus ir surasti jiems išteklį. Lapkričio mėnesį žinosime, kokia bus galutinė finansavimo 2022 m. suma.

E. Kybartienė pažymėjo, kad numatomos sumos nėra didelės, todėl nėra poreikio keisti finansavimo procentus, pasiūlė palikti 2021 m. nustatytas proporcijas. Kartu atkreipė dėmesį, jog Vartotojų aljansas yra sudaręs galimybę socialiniams darbuotojams, nevyriausybinėms organizacijoms darbuotojams tapti energetiniais patarėjais, yra apmokyma virš 200 asmenų, tačiau tos žinios nėra toliau platinamos ir ištransliuojamos, nes nėra apmokama.

J. Greičienė apibendrindama teigė, kad grįš pokalbiui pas energetikos viceministrę dėl energetinių patarėjų klausimo, o dėl finansavimo paskirstymo 2022 m. – likti prie tų pačių proporcijų, nebent pavyktų rasti ženkliai didesnę pinigų sumą po valstybės biudžeto svarstymo Seime.

NUTARTA. Įgaliotųjų vartotojų asociacijų finansavimo proporcijas 2022 m. palikti kaip buvo numatyta 2021 m.: bylų išlaidų kompensavimui ir vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros veiksmų atlikimui po 25 proc., o projektams – 50 proc.

4. SVARSTYTA. Dėl grupės vartotojų interesų gynimo teismuose tobulinimo (atstovavimo išlaidų priteisimo vartotojų asociacijoms).

J. Greičienė pristatė, kad klausimas iš praėjusios Tarybos posėdžio, tuo tikslu buvo organizuoti susitikimai Teisingumo ministerijoje, rugsėjo 30 d. šis klausimas buvo svarstytas Civilinio proceso kodekso (CPK) priežiūros komiteto posėdyje.

R. Pletienė papildė, kad 2016 m. buvo priimtos CPK pataisos, numatančios, kad atlyginamos tik advokatų ir advokatų padėjėjų teikiamos teisinių paslaugų išlaidos. CPK pakeitimai inicijuoti atsižvelgiant į susiklosčiusią teismų praktiką, be to, pataisoms buvo pritarta CPK priežiūros komitete. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartyje nurodyta, kad teikti kvalifikuotą teisinę pagalbą – reikalingos aukšto lygio teisės žinios. Tokį atstovavimą gali užtikrinti advokatai ir jų padėjėjai, nes jų teisinė kvalifikacija nustatoma įstatymo nustatyta tvarka: advokatu, jo padėjėju gali tapti tik nustatytus reikalavimus atitinkantis ir egzaminą išlaikęs asmuo; savo veikloje jis privalo laikytis profesinės etikos normų; jis privalo drausti savo civilinę atsakomybę ir visiškai atsako už klientui savo kaltais veiksmais padarytą žalą.

Iš esmės analogiška nuostata įtvirtinta ir Administracinių bylų teisenos įstatyme.

2020 m. priimtu CPK pakeitimo įstatymu numatyta išimtis, kad teismui nagrinėjant grupės ieškinio bylą nėra būtinas advokato atstovavimas, jei grupei atstovauja asociacija arba kitas viešasis juridinis

asmuo, profesinė sąjunga ir bylą teisme veda šios asociacijos arba kito viešojo juridinio asmens, profesinės sąjungos darbuotojas, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą.

Klausimas dėl atstovavimo išlaidų priteisimo vartotojų asociacijoms buvo pristatytas rugsėjo 30 d. CPK priežiūros komitete. Komiteto nariai pasiūlė klausimą spręsti nekeičiant CPK, kadangi kyla rizika dėl formalių asociacijų įsisteigimo, keisti CPK dabartinę sistemą rizikinga, siūlė plėsti projekcinio finansavimo galimybes.

J. Greičienė dar kartą pabrėžė, kad 2022 m. pinigų suma jau numatyta, tačiau Teisingumo sistemos plėtros programoje numatytas vartotojų asociacijų įgalinimas, tikrai artimiausiu metu dirbsime su konkrečiais veiksmais ir turėsime diskusijas, kaip vartotojų asociacijos galėtų turėti daugiau būdų, priemonių ir įrankių padėti ginti vartotojų interesus.

A. Balčius padėkojo, kad buvo išgirstas ir klausimas pajudintas. Kartu atkreipė dėmesį, kad kalba ne apie visas vartotojų asociacijas, o apie įgaliojusias vartotojų asociacijas. Jos turi išskirtinį statusą ir turėtų būti prilygintos advokatams. Vartotojo išlaidos atstovaujant advokatams labai išauga.

J. Greičienė pabrėžė, kad netolygumas tarp išlaidų ir kainos proceso egzistuoja, tačiau bylinėjimosi išlaidų atlyginimas turėtų būti ne per CPK taisyklių keitimą, bet panaudojant kitus būdus ir formas, kaip įtraukti vartotojų asociacijas vartotojų interesams ginti. Klausimas bus sprendžiamas dėlįojant Teisingumo sistemos plėtros programos priemonių aprašymus.

5. Kiti klausimai:

5.1. ES teisėkūros iniciatyvų apžvalga

A. Baležentis pristatė Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos bendrojo produktų saugos reglamento bei Europos Komisijos siekius, atnaujinant šiuo metu galiojantį produktų saugos teisinį reguliavimą. Pasiūlymu sprendžiami šie pagrindiniai klausimai: su apsauga susijusių nuostatų išsaugojimas; sunkumų, kylančių dėl naujų technologijų, sprendimas; saugos problemų, susijusių su internetu parduodamais gaminiais, sprendimas; rinkos priežiūros taisyklių ir jų vykdymo užtikrinimo gerinimas; standartizacijos proceso peržiūra; maisto produktus imituojančių gaminių įtraukimas į reglamento taikymo sritį; gaminių atšaukimo sistemos gerinimas; atsekamumo visoje tiekimo grandinėje gerinimas; su padirbtais gaminiais susijusių klausimų sprendimas. Reglamento nereikės perkelti į nacionalinę teisės sistemą, bus taikomas tiesiogiai.

L. Gogelytė pristatė Europos Komisijos parengtą Pasiūlymą dėl Direktyvos 2008/48/EB pakeitimo (Vartojimo kredito direktyva). Tikslas – užtikrinti vartotojų teisių apsaugą ir skatinti kreditų vidaus rinkos plėtrą dėl vykstančių pokyčių rinkoje. Siūloma išplėsti Direktyvos taikymo sritį; įtvirtinti prievolę valstybėms narėms nustatyti viršutines ribas, taikomas palūkanų normai, bendros kredito kainos metinei normai arba bendrai kredito kainai; siūloma nustatyti bendruosius principus, taikytinus rinkodaros ir reklamos pranešimams, pavyzdžiui, į reklamą įtrauktinos informacijos formai ir turiniui bei tipinei informacijai, susijusiai su pagrindinėmis kredito savybėmis; nurodyti, kad kreditingumo vertinimas turėtų būti atliekamas remiantis informacija apie vartotojo finansines ir ekonomines aplinkybes, kuri yra pakankama ir proporcinga; įtvirtinti konsultavimo paslaugų standartus, kredito teikėjų ir kredito tarpininkų profesinio elgesio taisykles ir kt.

L. Gogelytė pažymėjo, kad dauguma Komisijos pasiūlymų atitinka dar 2015 m. peržiūrėto Vartojimo kredito įstatymo nuostatas, kurios įsigaliojo 2016 m.

K. Kupšys atkreipė dėmesį, kad Lietuva galėtų pasidalinti gerąja praktika (pvz., kredito kainos užfiksavimas) su kitomis valstybėmis narėmis. Paklausė, kokia būtų Finansų ministerijos nuomonė dėl griežtesnio licencijavimo?

L. Gogelytė pabrėžė, kad gerąja patirtimi žinoma yra dalinamasi, ypač dėl tarpusavio skolinimosi platformų, o dėl griežtesnio reglamentavimo klausimas atviras. Griežtesni reikalavimai įsigaliojo nuo 2016 m., problemos, kurios buvo dėl kreditų davimo nežinant, ar galės jį gražinti vartotojas, kaip ir išsprendė. Reguliavimas turi atitikti praktiką.

5.2. Tarybos narių vykdomų veiklų, projektų rezultatų pristatymas, informacija apie aktualijas, kvietimai bendradarbiauti ir kt.

A. Balčius pasiūlė atsižvelgiant į dabartinę situaciją, daugiau semtis tarptautinės praktikos. Siūlo susitinkimo visoms vartotojų asociacijoms, galėtų egzistuoti viršūnių taryba ir formuoti bendrą nuomonę.

A. Armanavičienė pristatė Nacionalinės vartotojų konfederacijos vykdomus 2 projektus: Lietuva kartu su Latvijos Nacionaline vartotojų apsaugos asociacija, Lenkijos Vartotojų fondu bei Lenkijos Nacionaliniu sodininkystės mokslinių tyrimų institutu įgyvendina tarptautinį projektą „Vienodas, bet skirtingas“ („The same but different“). Lygino Vokietijos rinkoje, Lietuvoje ir Latvijoje parduodamą arbatą ir kavą. Pradės viešinimo kampaniją. Lenkijos Nacionalinis sodininkystės mokslinių tyrimų institutas atliko sunkiųjų metalų likučių (kadmio, švino, arseno ir gyvsidabrio) arbatos mėginiuose analizę. Juodojoje arbatoje maišeliuose rasta gana didelė švino koncentracija ir padidintas herbicidų kiekis.

Kitas projektas – NVO įgalinimas dalyvauti viešojoje politikoje (finansuotas Europos socialinio fondo). Parengti 2 paketai įstatymų projektų. Vienas susijęs su skaidrumo principo įgyvendinimu, kitas – su subsidiarumo principo įgyvendinimu (įgalinti vartotojų organizacijas teikti informavimo ir konsultavimo paslaugas, finansuojant jas ne per konkursus, o per mokestines galimybes). Skaidrumo principu susijęs paketas numato tai, kad būtų įgalintos NVO inicijuoti šešėlinių ataskaitų inicijavimą ir rašymą.

J. Greičienė pakvietė pasidalinti informacija su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, siekiant užtikrinti produktų saugą vartotojams, ši institucija atsakinga už maisto saugą.

K. Kupšys pasidalino naujienomis, pabrėžė, kad tai nėra metas rezultatus pristatyti, Vartotojų aljansas dalyvauja ne viename projekte. Bandys daryti atskirus renginius ir pasidalins savo vykdomomis veiklomis.

Institucinės naujienos – Vartotojų aljansas tapo Tarptautinio vartotojų tyrimo ir testavimo susivienijimo (*International Consumer Research & Testing (ICRT)*) nariu, kuris įsikūręs Londone. Dalyvauja 37 organizacijų nariai iš 34 šalių. Iki šiol Lietuva nebuvo įsitraukusi. Tarptautinė narystė suteikia daug galimybių. Aktyviai dalyvauja Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitete (narys), atstovauja Lietuvos ir Europos vartotojams. Netrukus paskelbs praėjusių metų veiklos ataskaitą.

E. Kybartienė paminėjo, kad bendradarbiaujant su VVTAT vykdomas taikinimo projektas, išnagrinėta virš 217 skundų, taikūs sudaro apie 30 procentų. Problemų kelia, nes verslininkai neatsako, retais atvejais visai nebendradarbiauja. Tendencijos – verslininkai nenori gražinti pinigų už atšauktus renginius ir padidėjo skundų skaičius dėl automobilių detalių kokybės.

E. Gruzdinienė trumpai pristatė el. parduotuvių stebėsenos projektą. Pastebėjo, kad laiku vykdoma, pandemijos metu verslai persikėlė į el. erdvę. Verslininkai pamiršo pasidomėti vartotojų informavimo reikalavimais, tačiau pastebimas verslininkų didelis aktyvumas. Ši iniciatyva labai reikalinga, planuota patikrinti apie 250 el. parduotuvių, šis rodiklis bus pasiektas, o metų pabaigoje bus pristatyti rezultatai.

J. Greičienė pakvietė vartotojų asociacijas būti aktyviomis Seime, svarstant įstatymų projektus, susijusius su Omnibus direktyvos perkėlimu.

N. Ulbaitė pasidalino naujausia informacija dėl atnaujintos rubrikos „Kas išspręs mano ginčą“, taip pat baigia atnaujinti informaciją dėl įsigaliosiančių teisės aktų pakeitimų.

I. Greičienė apibendrindama posėdį, akcentavo, kad Taryba ir yra tas formatas, kuris skirtas pasidalinti ne tik tuo, kas padaryta, bet ir indikuoti problemas, kurias reikia spręsti. Tolesnėms diskusijoms lieka klausimai: dėl energijos kainų pokyčių ir jų įtakos vartotojams, energetinio skurdo klausimai, finansinės perspektyvos, vartotojų asociacijų įgalinimas, ginčai dėl serviso paslaugų.

POSĖDŽIO PIRMININKĖ

Jurga Greičienė

POSĖDŽIO SEKRETORĖ

Rosita Pletienė